

vilde blive gjort den Indvending, at denne Fortællelse af Arbejdstiden og denne store Fritid for Arbejderne kun vilde medføre, at de gik paa Værkshuse og bortødslede deres Tid der osv. osv. Der er virkelig i tilsyneladende fuldt Alvor fra nogle Sider fremgaaet en flig Paastand. Jeg føler mig imidlertid overbevist om, at jeg ikke kommer til at høre den her i Tinget. Man vil ganske sikkert her erkende, at det i høj Grad har Formodningen for sig, at naar en Arbejder nogenlunde frist kan forlade sit Arbejde og ikke er stærkt udaset, vil han i den Fritid, han har, naar den er saa stor, at den kan levne ham nogen virkelig Tid til Udnyttelse af sit Hjem og til Samvær med sin Familie, spare paa den, være gerrig med denne Tid og langt sjældnere lade sig friste til Udfejlsler, end Tilfældet er nu, hvor Livet for Arbejderne jo i mange Tilfælde ikke er andet end en March fra Sengen om Morgenen til Arbejdet og tilbage til Sengen igen om Aftenen, og hvor Hjemmet kun byder Fattigdom og Glendighed, saaledes at Fristelsen til at søge en midlertidig Recreation, et Slags kunstigt Velvære paa Værkshuset, kan være ret betydelig. Jeg tror derfor, at det er aldeles afgjort, at en Indstrækning af Arbejdstiden i høj Grad vil bidrage til at hæve Arbejderklassen i moralisk og intellektuel Henseende. I hvert Tilfælde synes jeg, at dette har Formodningen for sig, naar man ser hen til det forholdsvis store Antal Embedsmænd, Arbejdere i højere Stillinger osv., der kun have en nominal Arbejdstid, som er noget under det, der her er Tale om. Vore offentlige Kontorer, vore ministerielle Kontorer ere kun aabne nogle faa Timer om Dagen, og jeg har endnu ikke hørt, at det er blevet fremsat, at de Folk, som ere deroppe, skulle være de mest demoraliserede, vi overhovedet have. De have maasse som andre Mennesker deres svage Sider, men at den Omstændighed, at deres Arbejdstid er meget kortere end andres, skulde have medført, at de vare blevne særlig demoraliserede, har jeg ikke hørt noget om. Naar man undersøger Forholdene i de forskellige Lande og ser paa, hvilken Virkning kortere eller længere Arbejdstid har, vil det sikkert nok vise sig, at i de Lande — eller Byer, naar man tager Forholdene inden for det enkelte Land — hvor der er levnet Arbejderne mest Fritid, ere de ogsaa stærkest fremskredne i moralisk og social Henseende og indtage et noget højere samfundsmæssigt Standpunkt.

Jeg tror, at jeg nu skal slutte disse indledende Bemærkninger. Jeg beder ærede Medlemmer om Forladelse, hvis de have

fundet dem noget længere, end de maasse havde ønsket at høre fra en enkelt Taler, men De ville forstaa, at denne Sag har saa stor Betydning for den Samfundsklasse, jeg tilhører, og hvis Tillidsmand jeg er i og uden for dette Ting, at jeg har fundet det rigtigt noget udførligt at dvæle ved, hvad der i det hele og store maatte tale for at gaa ind paa en Lovgivning som den, her er foreslaaet. Der er ganske sikkert adskillige Sider endnu, som jeg kunde ønske at drage frem, men jeg skal dog standse her, da der mulig under Debatten vil blive givet mig Lejlighed til at komme ind paa dem. Det kan maasse ogsaa være rigtigt ikke paa Forhaand at besvare enhver Indvending, forinden man har hørt, om den virkelig bliver fremsat. Jeg skal derfor ikke komme videre ind paa disse mere almindelige Betragtninger, men blot pege paa, at det, her er Tale om i Lovforslaget, er dette, at „for alle Personer af begge Køn over 14 Aar, der som Arbejdere, Medhjælpere eller Læringer udføre Arbejde i andres Tjeneste ved Haandværks- og Fabrikdrift, Land- og Vandbygningsarbejder, Jærnbaneanlæg og lignende Arbejder, Handel, Transportvæsen, Kontorvirksomhed, samt for alle i Statens og Kommunens Tjeneste staaende Personer, fastsættes den daglige Arbejdstid til højst 8 Timer, deri ikke indbefattet Spise- og Hviletid.“ Her foreslaas altsaa ikke en Lov, som forbyder Folk at arbejde mere end 8 Timer. Det vil jeg gerne have, at man fastholder. Her er kun stillet et Forslag, som forbyder mig qua Arbejdsgiver at anvende de samme Personer længere end 8 Timer i min Tjeneste; om de paagældende Arbejdere, naar de komme til deres eget Hjem have noget at puskle med eller ville arbejde og lave noget der, bliver deres private Sag. Om jeg har lyst til at arbejde i alle Døgnet 24 Timer for min egen Regning, maa selvfølgelig være min egen Sag. Her vil straks blive rejst en Indvending, og det vil være den, at for dem, der beskæftiges i Fabrikker og paa Arbejdspladser, kan man nok praktisere denne Lov, men hvorledes vil det gaa med dem, der arbejde i Hjemmene? Det er desværre blevet saaledes i adskillige Virksomhedsgrene, f. Eks. i Skrædderfaget, Skomagerfaget, Cigarmagerfaget og for en meget stor Del for Damekonfektionsarbejde, i det hele for kvindelige Arbejder, at Værkstederne ere forlagte fra den paagældende Fabrikant til Arbejdernes Hjem. Dette er ganske sikkert til overordentlig stor Skade for Arbejderne i al Almindelighed, idet man sikkert ad den Vej er naaet langt længere i Retning af Udnyttelse af Arbejderne og Udnyttelse af deres